

آژانس بین‌المللی انرژی اتمی که قرار بود به‌عنوان نهادی بی‌طرف مانع گسترش سلاح‌های هسته‌ای شود، تحت مدیریت رافائل گروسی به ابزاری برای پیشبرد اهداف سیاسی علیه ایران تبدیل شده است. اقدامات گروسی، از ارائه گزارش‌های غیرمستند گرفته تا عدم محکومیت حملات به تأسیسات هسته‌ای ایران، نه‌تنها نقض صریح NPT است، بلکه اعتبار این نهاد را در سطح جهانی مخدوش کرده است. ایران، به‌عنوان کشوری که سال‌ها به همکاری گسترده با آژانس ادامه داده، حق دارد در برابر این رفتارها واکنش نشان دهد. قانون مصوب مجلس برای تعلیق همکاری با آژانس و پیشنهاد اتخاذ راهبرد ابهام هسته‌ای، گام‌هایی در راستای دفاع از منافع ملی ایران است. این اقدامات، ضمن حفظ حقوق ایران در چهارچوب NPT، می‌تواند زمینه را برای بازتعریف روابط ایران با آژانس و ایجاد توازن در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی فراهم کند. باید این مطالبه در سطح بین‌المللی عمومیت یابد که لازم است جامعه بین‌المللی، به‌ویژه کشورهای غیرمتعه، به نقش مخرب گروسی و آژانس در تشدید تنش‌های هسته‌ای توجه کنند. گروسی که به دنبال دیرکلی سازمان ملل است نه به‌عنوان یک مقام بی‌طرف، بلکه به‌عنوان عاملی که در خدمت منافع رژیم صهیونیستی و ایالات متحده عمل می‌کند، باید مورد بازخواست قرارگیرد. این امر، نه‌تنها برای حفظ حقوق ایران، بلکه برای نجات NPT و نظام منع اشاعه ازفرپاشی ضروری است.

□□□

▀ **ادعاهای غیرمستند درباره برنامه هسته‌ای ایران**

یکی از مهم‌ترین اقدامات گروسی، ارائه گزارشی به‌شورای حکام بود که در آن مدعی شد نمی‌تواند صلح‌آمیز بودن برنامه هسته‌ای ایران را تضمین کند. این ادعا که بدون ارائه شواهد معتبر مطرح شد، در حالی بود که در ایران ۲۰ درصد از کل بازرسی‌های آژانس انجام شده بود، آماری که نشان‌دهنده سطح بی‌سابقه همکاری ایران با آژانس است. این گزارش، مقدمه‌ای برای تصویب بیانیه‌ای ضدایرانی توسط کشورهای انگلیسی، آلمان، فرانسه و ایالات متحده فراهم کرد و به رژیم صهیونیستی که خود عضو NPT نیست، اجازه داد حملات خود به تأسیسات هسته‌ای ایران را توجیه کند. جالب آنکه گروسی چند روز پس از آغاز حملات اسرائیل به ایران، در اظهاراتی متناقض اعلام کرد که هیچ مدرکی دال بر غیر صلح‌آمیز بودن برنامه هسته‌ای ایران وجود ندارد. این اعتراف دیر هنگام نشان‌دهنده سوءاستفاده گروسی از جایگاه خود برای پیشبرد اهداف سیاسی و امنیتی ضد ایران بود. گروسی پیش از آغاز جنگ در اظهاراتی که به گرای عملیاتی برای دشمنان ایران شباهت داشت، اعلام کرد که تأسیسات هسته‌ای ایران به‌قدری در عمق زمین قرار دارند که نمی‌توان به‌راحتی به آن‌ها آسیب زد. پس از این اظهارات، ایالات

متحده تأسیسات هسته‌ای ایران در فردو، نظنز و اصفهان را بمباران کرد و مدعی شد که زیرساخت‌های هسته‌ای ایران را به‌طور کامل نابود کرده است. بااین حال، گروسی نه‌تنها این حملات را محکوم نکرد، بلکه در قبال حملات پیشین اسرائیل به تأسیسات هسته‌ای ایران نیز سکوت اختیار کرد. این رویکرد که مغایر با وظایف آژانس به‌عنوان نهادی بی‌طرف است، اعتماد عمومی در ایران به این نهاد را به‌شدت مخدوش کرد.

▀ **گروسی می‌خواهد همه هسته‌ای را نابود کند**

پس از حملات ایالات متحده به تأسیسات هسته‌ای ایران، گزارش‌هایی منتشر شد مبنی بر اینکه ایران مواد غنی‌شده خود را به مکان‌های دیگری منتقل کرده است. گروسی در اظهاراتی که در گفت‌وگو با فاکس نیوز مطرح کرد، خواستار ازسرگیری فوری بازرسی‌های آژانس و ارائه اطلاعات درباره محل ذخیرسازی این مواد شد. این درخواست، در حالی مطرح شد که ایران آژانس را به همکاری با رژیم صهیونیستی برای جاسوسی و هدف‌گذاری تأسیسات هسته‌ای خود متهم می‌داند. اخباری نیز اخیراً منتشر شده است که نشان می‌دهد یکی از بازمان آژانس حین تلاش برای خارج کردن اسناد محرمانه از ایران دستگیر شده و تنها با تعهد مدیرکل آژانس آزاد شده است.

□□□

اگر ترامپ معتقد است که هسته‌ای ایران نابود شده، چرا تحریم‌ها پابرجاست؟

تحریم ایران بی‌معنا شد

علی ملکی

خبرنگار گروه سیاست

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا اصرار دارد که در حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران آنها را به‌طور کامل نابود کرده و نیروهای نظامی اش افتخار می‌کند. ادعایی که البته خلاف آن چیزی است که جامعه اطلاعاتی آمریکا و رسانه‌هایی مثل سی‌ان‌ان و نیویورک تایمز گزارش می‌کنند. او روز دوشنبه با تکرار ادعایش درباره حملات آمریکا به تأسیسات هسته‌ای ایران و درحالی که هنوز هیچ ارزیابی معتبری درباره میزان خسارت‌ها وجود ندارد، مدعی شد تأسیساتی که در ایران هدف قرار داده «کاملاً نابود شدند» و همه این را می‌دانند. او تأکید کرد «فقط اخبار جعلی روایتی متفاوت ارائه می‌دهند تا سعی کنند تا حد امکان تحقیر کنند.» استیو ویکف، نماینده ویژه آمریکا در خاورمیانه هم ادعا کرده ایالات متحده از ۱۲ بمب سنگرشکن برای حمله به تأسیسات غنی‌سازی فرود ایران استفاده کرده و «اکاخ سفید شکی ندارد که این تأسیسات نابود شده است.» مقامات کشورمان گفته‌اند که تأسیسات هسته‌ای ایران آسیب چندانی ندیده‌اند و تجهیزات و مواد هم پیش از حمله، تخلیه شده‌اند اما اگر ترامپ اینقدر سفت و سخت مدعی نابودی کامل آن است، ادامه یافتن تحریم‌ها علیه ایران چه لزومی دارد؟ در این شرایط، درخواست افاتل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی اتمی هم برای بازرسی تأسیساتی که به قول ترامپ «نابود شده‌اند» معقوله نیست.

□□□

▀ **دعوی اطلاعاتی در آمریکا**

تعداد آشکار میان اظهارات کاخ سفید و گزارش‌های جامعه اطلاعاتی آمریکا، ابهامات بسیاری را درباره نتایج واقعی این حملات ایجاد کرده است. آژانس اطلاعات دفاعی (DIA) که بازوی اطلاعاتی پنتاگون محسوب می‌شود، در ارزیابی اولیه خود اعلام کرده حملات به تأسیسات هسته‌ای ایران، شامل فردو، نظنز و اصفهان نه‌تنها برنامه هسته‌ای این کشور را نابود نکرده بلکه تنها آن را برای چند ماه به تأخیر انداخته است. شبکه سی‌ان‌ان، با استناد به این ارزیابی و نقل قول از هفت منبع آگاه، گزارش داده است

□□□

امیر علی صفا، کارشناس حقوق بین‌الملل در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

حمله به زندان اوین در سکوت اپوزیسیون مدعی حقوق بشر

زیادی دانشنیم از خانواده زندانیان که به شدت نگران شده بودند. هرچند به درستی مسئولان زندان با ایجاد دسترسی برای تماس نگران‌ها را برطرف کردند.

با وجود انجام این جنایت جنگی، شاهدیم که چهره‌های مدعی حقوق بشر، مثل نرگس محمدی در این رابطه سکوت کرده‌اند.

سکوت نرگس محمدی، مدعی حقوق بشر و برنده جایزه صلح نوبل، در برابر این جنایت جنگی تأسف‌بار و غیرقابل توجیه است. این بی‌قانونی، با توجه به ادعای او در دفاع از حقوق بشر، نه تنها خیانت به اصول عدالت خواهی است، بلکه اعتبار ادعای دلسسوزی او برای زندانیان را برای همیشه بی‌اعتبار کرد. ما در شبکه‌های اجتماعی دیدیم که حتی منتقدان جمهوری اسلامی به حق این سکوت را نشانه‌ای از استانداردهای دوگانه و فقدان شجاعت در محکومیت اقدامات اسرائیل و یوچی ادعاهای نرگس محمدی دانستند. چنین رفتاری از کسی که خود را مدافع حقوق زندانیان معرفی می‌کند، در برابر حمله‌ای که جان زندانیان و خانواده‌هایشان را به خطر انداخت، شرم‌آور است و جامعه حقوقی ایران این را هرگز فراموش نمی‌کند. جالب اینجاست که این سکوت درحالی اتفاق افتاده که دفتر حقوق بشسر سازمان ملل و عفو بین‌الملل این حمله را نقض قوانین بشردوستانه توسط اسرائیل اعلام کردند، حتی وزیر

سیاست محدودسازی همکاری با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و ابهام هسته‌ای پاسخی حداقلی به شرارت‌های اسرائیل و آمریکاست

نوبت تنبیه جاسوس

را مکلف به تعلیق همکاری با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تا تحقق شرایط خاصی می‌کند. این شرایط شامل تضمین حاکمیت ملی و تمامیت ارضی ایران، تأمین امنیت تأسیسات و دانشمندان هسته‌ای و رعایت کامل حقوق ایران در بهره‌مندی از انرژی هسته‌ای صلح‌آمیز، به‌ویژه غنی‌سازی اورانیوم است. این قانون همچنین دولت را موظف کرده است هر سه ماه یک‌بار گزارش پیشرفت در تحقق این شرایط را به مجلس و شورای عالی امنیت ملی ارائه دهد. رئیس مجلس با اعلام اجرای این قانون اظهار داشت که آژانس با عدم محکومیت حملات به تأسیسات هسته‌ای ایران اعتبار بین‌المللی خود را از دست داده است. وی تأکید کرد سازمان انرژی اتمی تا زمان تضمین امنیت تأسیسات هسته‌ای، همکاری با آژانس را تعلیق خواهد کرد و برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز ایران با شتاب بیشتری پیش خواهد رفت. این قانون را از جهت اهمیت می‌توان با قانون اقدام راهبردی رفع تحریم‌ها مقایسه کرد که باعث شد فرایند اجرای تعهدات یکجانبه ایران در برجام توقف یابد.

▀ **ابهام هسته‌ای پاسخ استراتژیک ایران**

اقدامات آژانس تحت مدیریت گروسی، نه‌تنها با مفاد NPT مغایرت دارد، بلکه به تضمینف این معاهده به‌عنوان ستون اصلی نظام منع اشاعه منجر شده است. آژانس به‌جای نظارت بی‌طرفانه، به ابزاری برای پیشبرد سیاست‌های خصمانه علیه ایران تبدیل شده است. این رفتار، نه‌تنها اعتماد ایران به آژانس را از بین برده، بلکه کشورهای دیگر را نیز نسبت به کارایی این نهاد بین‌المللی دچار تردید کرده است. با توجه به رفتار غیرمسئولانه آژانس و نقض مکرر NPT، ایران می‌تواند با اتخاذ راهبرد «ابهام هسته‌ای» به اقدامات آژانس پاسخ دهد. این راهبرد به معنای عدم ارائه اطلاعات شفاف درباره فعالیت‌های هسته‌ای، بدون اعلام رسمی خروج از NPT است. این رویکرد، ضمن حفظ حقوق ایران در چهارچوب معاهده، فشار را به آژانس و حامیان گروسی منتقل می‌کند. اتخاذ این راهبرد به ایران اجازه می‌دهد تا در برابر فشارهای سیاسی و نظامی، انعطاف‌پذیری استراتژیک خود را افزایش دهد. با اعلام رسمی حفظ ذخایر غنی شده و عدم افشای مکان آن‌ها به دلیل رفتارهای سیاسی آژانس، ایران می‌تواند موازنه‌ای در روابط خود با این نهاد ایجاد کند. این رویکرد، همچنین می‌تواند به‌عنوان اهرمی برای مذاکره در سطح بین‌المللی مورد استفاده قرار گیرد. راهبرد ابهام هسته‌ای، می‌تواند به ایجاد توازن در منطقه خاورمیانه که رژیم صهیونیستی سال‌هاست از این رویکرد بهره می‌برد، کمک کند. این اقدام همچنین می‌تواند فشارهای جهانی را به سمت گروسی که سودای دیرکلی سازمان ملل را در سر دارد افزایش داده و آن را به بازنگری در رفتار خود وادار کند. از سوی دیگر، این راهبرد می‌تواند به‌عنوان پیامی به کشورهای عضو NPT باشد که ایران در برابر نقض حقوق خود منفعل نخواهد ماند.

□□□

عملیات رازیز سوال برده است.

مقام‌های نظامی سابق و فعلی پیش از حملات هشدار داده بودند که نابودی تأسیسات فردو که در عمق کوه ساخته شده، نیازمند موجی مستمر از حملات هوایی است. ارزیابی اولیه DIA نشان می‌دهد تأسیسات نظنز بیشترین آسیب را دیده، اما فردو و اصفهان همچنان بخش‌های کلیدی خود را حفظ کرده‌اند. این گزارش همچنین تأیید می‌کند که ایران پیش از حملات، بخش عمده‌ای از اورانیوم غنی‌شده خود را به مکان‌های مخفی منتقل کرده و تنها «بخش ناچیزی» از مواد هسته‌ای در این حملات از بین رفته است.

ژنرال دن کین، رئیس ستاد مشترک ارتش آمریکا، برخلاف ادعاهای ترامپ و پیت هگست، وزیر دفاع با ملاحظه بیشتری سخن گفته. او معتقد است «برای ارزیابی دقیق میزان باقی‌مانده برنامه هسته‌ای ایران هنوز زود است.» در مقابل، هگست با حمایت از ادعای ترامپ اعلام کرده: «براساس تمام اطلاعاتی که دیده‌ام، این حملات توانایی ایران برای ساخت سلاح هسته‌ای را نابود کرده است.» سناتور جکرید، عضو ارشد کمیته خدمات مسلح سناییز تأکید کرده «هنوز منتظر ارزیابی‌های نهایی خسارات هستیم.»

▀ **منطق تحریم و بازرسی از بین رفت**

ادامه تحریم‌های اقتصادی علیه ایران و همکاری آمریکا با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، پرسش‌های جدی درباره منطق این حملات ایجاد کرده است. اگر همان‌طور که ترامپ و فرستاده ویژه‌اش مدعی هستند، «تأسیسات هسته‌ای ایران کاملاً نابود شده»، چرا تحریم‌ها همچنان پابرجاست و چرا گروسی به نظارت بر برنامه هسته‌ای ایران از طریق آژانس اصرار دارد؟

ازسوی دیگر، گزارش‌های اطلاعاتی حاکی از آن است که این حملات ممکن است ایران را به سمت تسریع برنامه هسته‌ای یا حتی تصمیم برای ساخت سلاح هسته‌ای سوق دهد. پیش از حملات، سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا اعلام کرده بودند ایران تصمیمی برای ساخت بمب هسته‌ای نگرفته، اما ذخایر اورانیوم غنی شده کافی برای تولید سریع سلاح را در صورت تصمیم‌گیری دارد. با این حال تا لحظه نگارش این گزارش، هیچ نشانه‌ای از چنین تصمیمی از سوی ایران مشاهده نشده است.

□□□

□□□

□□□

□□□

خارجه فرانسه که از حامیان اسرائیل است از این جنایت جنگی تعجب کرده و این حمله را غیرقابل قبول دانسته‌ام نرگس محمدی حاضر نشد یک کلمه اعتراضی درباره اسرائیل بیان کند.

این جنایت جنگی برای ما قابلیت پیگیری حقوقی ندارد؟

هرچند سازمان‌های بین‌المللی محل شکایت از کشورهاست و به دلیل اینکه ما اسرائیل را به عنوان یک کشور به رسمیت نمی‌شناسیم، پیگیری حقوقی این موضوعات با پیچیدگی‌هایی مواجه است؛ اما از مقامات ایرانی می‌خواهم با مستند نمودن گزارش‌های دقیق از شهدا و مجروحان و اماکن آسیب دیده، زمینه پیگیری‌های ایران در مجامع بین‌المللی را فراهم کنند. دست‌کم مسئولیت حامیان اسرائیل، یعنی کشورهایی که فضا و امکانات در اختیار اسرائیل برای چنین حملاتی قرار دادند قابل پیگیری است. من به عنوان وکیل دادگستری همواره بر وی اعتنایی به کرامت انسانی است. من به عنوان وکیل دادگستری همواره بر لزوم دفاع از حقوق متهمان و حتی مجرمان و خانواده‌های آن‌ها تأکید داشتم در این موضوع که علاوه بر حقوق متهمان جان مردم عادی و مراجعه‌کننده به زندان نیز قربانی شده از همکارانم و هر کسی در زمینه حقوق فعالیت می‌کند می‌خواهم که در این خصوص روشنگری و اعتراض داشته باشند.